

BARCS és VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.	Felelős szerkesztő és kiadó: Skribanek Géza.	Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt Nyiltér sora 20 kr. Hirdetések nagyság szerint.
--	---	---

Bismarek.

A késő kor fia, ha megáll pályája magasán, s visszatakint századunkra, egy cserfakolosszust lát majd kiemelkedni a százados erdőből, sötétben, mereven, mozdulatlanul. Ez a kolosszus az imént vált történelemmé; elhalt belőle minden, ami földi volt s a szárnyas Geniusz sirja fölött magasba emeli a márványlapot, melybe máris letörülhetetlen irással van fölvésvé a neve:

Bismarek herczeg, a vaskanczellár.

Csoda ember volt . . . Olyan csoda, aki előtt félelemmel vegyes tisztelettel áll meg az idegen, aki nem az ő véréből való vér, nem az ő anyanyelvén érti meg a nemzeti szöveget. A saját honfiai, ime, már a ravatalánál hajbakapnak, mikor arról van szó, hogy milyen magasra építsék a piedesztált szoboralakja számára.

Az egyik azt mondja, hogy erőszakos, féket nem ismerő, jogot nem tisztelő zsarnok volt, aki a nyers erőt dobta serpenyőbe mindig, amikor a szív, a lélek, a lelkiismeret szava felé hajolt az igazság mérlegének meg nem vesztegethető nyelve. A másik azt mondja, hogy szentségtelen, nyo-

morult gondolkozású ember, aki az ő dicsőségét illetni meri a kételkedésnek csak árnyékával is, mert benne föltámadt a germán közép-kornak leghatalmasabb istenalakja, hogy a teuton népet elvezesse az ígért földre . . .

S midőn mi idegenek innen a távolból látjuk ravatala fölött a herce-hurczát, megint csak azzal az érzéssel állunk a nyitott sir fölött, hogy itt valami kolosszalis erőnek kellett a sirba dőlni, mert a politika egész boszorkánykonyháját tartotta sulyos kézzel leszorítva egy kalap alá. Hiába keresik a politikusok halálában a politikát, a bonyodalmakat, ninesen abban semmi aktivitás a politika mezején.

Akik nem foglalkozunk politikával, látjuk, hogy halála nem volt arra szánva, hogy még a politikában is bonyodalmakat idézzen föl, sőt úgy látjuk, hogy azok az elemek szabadultak szárnyra, akik attól féltek, hogy még a haladók Bismarek keze is elég sulyos arra, hogy pozdorjává zuzza az ólálkodókat, ha azok még életében, vagy végső tusájában öltögettek volna rá nyelvüket.

Megvárták, amíg meghalt.

S bár egész Germánia hullatja a gyásznak fájdalmas könnyét

sirja fölött, — a zokszó csak erőltetett, a gyász felületes, mert a nagy német népnek milliói bálványt láttak csak benne, amelynek dőlten a közönynek, fásultságnak egy neme terjed egész nagy Germánián véges-végig.

Ez világosan szemlélhető a nagy német sajtó hasábjain.

Pedig ami szempontunkból Bismarek nagyobb alak volt annál, amit benne honfitársai látnak. A nemzeti ideálnak Génuszszerű megnyilatkozása ő, az ősgermán típusnak olyan megtestesülése, melyhez hasonló hatalmasat más nemzetek nem képesek fölmutatni.

Három olyan alak, mint az elhunyt I. Vilmos, Moltke és a mast sirba tett Bismarek, — együtt véve igazi nemzeti háromságot képeznek, akiknek emléke is örök dicsősége lesz a nagy német birodalomnak, melynek ők voltak a megalapítói. Az ércszoborhoz, mely nármukról készülni fog, egész Németország úgy fog zarándokolni, mint egy szent helyre, hogy ott a nagy múlt emléke tanulója lelkesedni s erőt gyűjteni a még biztatóbb jövő meg-alapítására.

És ez a Nagyháromság való-ságos dicsőség forrása lesz a német nemzetnek.

T Á R C Z A.

Mikor én megházasodtam.

Juliska.

Akár elhiszik, akár nem, ezek a történetek, amelyeket most elmondandó vagyok, egytől-egyig mind megtörténtek. Meg bizony, még pedig én velem, s akkor amikor már azt hittem, hogy a virtusom assekurálva van minden néven nevezendő kísértés és csábítás ellen, s aki épen ennélfogva már lemondtam mindeunemü gyönyöreiről a szerelem és családi életnek, s az összes földi élvezetek közül nem tartottam meg magamnak egyebet, mint a dohányzást, de attól mindig rosszul éreztem magamat, az evést, de ritkán volt étvágyam, s az alvást, de rendszeren rosszakat álmodtam, mert álmodban rendszerint szerettek, s mindig megcsaltak. Néha, ugy minden sátoros ünnepen énekelni is szoktam, de ezt a ténykedést — laktársaim iránti kiméletből — a legtitkosabb magá-

nyomba visszavonulva szoktam végezni.

Hajdanában, ugy 5—6 évvel ezelőtt, egészen más életem volt nekem. Akkoriban, egy ma már nem létező állapotban leledző vidéki politikai napilap valóságos belső munkatársa voltam. Eleven fiatal ember létemre megfordultam mindennütt, ahol csak mulatni lehetett. Tessék elhinni, hogy nem volt a városban egyetlen egy főpinczér sem kávéházban, sem vendéglőben, akinek megszámlálhatlan forintokkal ne tartoztam volna. Puszi-pajtás voltam minden valamire való emberrel, még a végrehajtóval is. Udvaroltam a város valamennyi szép leányának, mert már abban a korban voltam, amikor házasodni szabad is, lehet is, és ami a legfő, a hitelügyi viszonyaim hőmérője annyira a fagy-pont alá szállt, hogy rám nézve más megoldás nem létezett, csak a keserű halál, vagy egy előnyös házasság. Ezek elmondása után semmimem természetesebb, mint hogy a gazdag leányok felé vettem hódító tekintetemet, s győztem volna is mindenütt, ha a leányoknak rendszerint apjuk nem volna. Én nem is tudom, hogy

mért is vannak apák a világon?! Addig csak szerettek az apák és anyák is, amíg a személyi hírekben megirtam, hogy „Domonkos István ügyvéd a kir. kuria meghívására Pestre utazott“, vagy pedig „Városunk legszebb leányának Tallósy Miczikének megérkeztek a legújabb divatu ruhái Párisból, s kívánatra bárki által megtekinthetők“ stb. stb. de mikor a házasságról kezdtem példálódzni, minden apáritka egyöntetűséggel azt kérdezte tőlem:

— Mire föl?

Mert hogy nines a takarékbán 80 ezer forintom, meg nines dominiumom? Hát hiszen épen azt akartam, hogy legyen! Aztán az én . . . lángeszem, az kutya?! Mondhatom, embertelenül el voltam keseredve, s elhatároztam, hogy felhagyok a felső tizezrek ismeretségével, s megalázva magamat, szétnézek a „misera plebs“ soraiban, s azok közül választok magamnak egy gazdag gyermeket.

Egy napon a főszerkesztőm — ad audiendum verbum — becsitált maga elé.

— Omikron ur, — kezdé a szót — önt én ma egy igen fontos küldetéssel

És a háromságban is Bismarck alakja az óriás, akinek rettenetes vas energiája idegerekkel szemben és hajthatatlan jelleme saját magával szemben, — a század legnagyobb politikai diadalait vitta ki nemzetének.

A cserfakolosszus megdőlt, de emléke csak magasabbra emelkedik most, hogy történelemmé változott át.

H i r e k.

— **A Barcsi Kerékpár-Egyesület** az augusztus 28-ikán tartandó országos országúti-verseny érdekében elkészítette már teljesen a programot s meghívókat, s azok e hét első napjaiban szét lesznek már küldve a tagokhoz, s az ország összes kerékpár egyesületeihez. A verseny programjáról, rendezéséről stb. jövő számban majd bővebben írunk, most egyelőre csak annyit, hogy a verseny igen fényesnek s látogatottnak ígérkezik s rendezése körül ott látjuk városunk legelőkelőbb férfiit. A baresi- és vidékről bejövő közönségnek ez valóban érdekes szép látvány fog lenni. A verseny, mint jeleztük is már, — 100 kilométeres országos országúti verseny lesz, mely Lipik község központjától kezdődik, indulás reggel 5 óra 30 perc. Míg az ezen indulók Baresra érnek, addig több más kisebb versenyek folynak a Verőczére vezető országúton, úgy, hogy a közönségnek egész délelőtt folyton lesz látványossága. A dolgban érdekes, hogy a meghívók még, szét szinesnek küldve, s már is vidéki kerékpár-egyesületek tagjait látunk naponta Bareson keresztül vonulni, kik a lipiki országutat próbálgatják. Szóval már is nagy az érdeklődés! Verseny után este a Garni szálloda nagy termében táncmulatság tartatik.

— **A barcstelepi gyógytárt,** mely eddig Süteő Lajos gyógyszerész tulajdonát képezte, a napokban — mint értesülünk — Schön gyógyszerész, Schön Adolf nagy-bajomi uradalmi orvos fia örök áron megvette. Csak ószintén sajnáljuk, ha Süteő Lajos, a baresi társadalom e közked-volt alakja városunkból távozni fog.

bizom meg. Mint ön igen jól tudja, ma az „utezakövezet-javítók betegségyező egyesületének“ javára bál tartatik. Ön mint a szerkesztőség legszebb és legelegánsabb tagja van hivatva lapunkat méltóképen képviselni e nevezetes estén. Ime itt van tíz forint, hogy képkép gavalléroskodhasson. De midőn én lapunkért ily magas áldozatot hozok, elvárom öntől, hogy a bálról kimerítő és pontos referádat fog írni.

Épen ez kellett nekem. Ezen a bálon előreláthatólag ott lesz az egész város vagyonos iparosa.

Én hát elmentem a bálba és dicsérvés nélkül merem mondani, hogy én voltam az egyetlen frakkos gavallér a különben igen intelligens cipész, szabó, kőműves s borbély-legények társaságában. Kitűnően mulattam, miközben azonban nem feledtem el a rendezőtől tudakozódni, hogy ki a jelenlevők közt a legvagyonosabb s van-e az illetőnek leánya?

Ezt az általam keresett egyént Varju

— **Leesett a háztetőről.** A telepen épülő Fuchs féle ház tetejéről esütörtökön este eserepezés közben leesett Ujhegyi baresi cserepes egyik korosabb segéde, s belső sérüléseket szenvedett.

— **Elhagyott pénztárcza.** Fried Lajos ismert baresi kereskedő a napokban a somogy-szobbi állomáson utazott keresztül, hol is véletlenül egyik tárczáját feledte az állomás várótermében, melyben 200 frtot érő értékpapirjai voltak. Kereskedőnk N. atádon vette észre a tárcza elveszését s az itteni állomásról rögtön sürgönyözött Szobba, honnét csakhamar megjött a kedvező válasz, hogy a tárcza a jelzett helyen megtaláltatott, mely ma már minden hiány nélkül jogos tulajdonosa birtokában van. A gyors és pontos eljárásért valóban díszet illeti a m. állami vasutársaság személyzetét, kik újabban az ily esetekben a sürgönyözést is díjtalanul teljesítik.

— **A baresi osendör őrsparancsnokság** lapunk utján teszi közzé, hogy a csendőrség által 50 kilogram mennyiségű só elkoboztatott, — mit tulajdonosa a csendör laktanyán átvehet.

— **A Drávába fult** mult vasárnap reggel Kirkovics Lajos napszámos ember a leszámítoló bank-házak közelében. Ugyanis a hajón dolgoztak, s őt véletlenségből a hajó kötél a hajóról a vízbe rántotta s miután uszni nem tudott, nehéz ruhájával gyorsan víz alá került, s megmenteni már nem lehetett. A szerencsétlenül járt napszámos családos ember volt.

— **Szülők figyelmébe.** ajánljuk Rőser tan- és nevelő intézetét (alapított 1853-ban) E kitűnő hírnévnek örvendő intézet magában foglal 3 osztályu keresk. iskolát, mely teljesen egyenragu a keresk. akadémiaikkal, érettségi bizonyítványai az egyéves önkéntességre képesítenek és négy osztályu polgári iskolát. A tanulók kívánatra az iskolákkal kapcsolatos nevelőinternátusba is felvétetnek. Bővebb értesítést szívesen küld Rőser János igazgató Budapesten.

— **Saját légszszekészülék minden házban!** Kitűnő és rendkívül praktikus találmányról értesítjük t. olvasóinkat. Ugyanis Janisch és Társa gyára Budapesten forgalomba hozott egy légszsz

fejlesztő gépet, mely által minden oly épület, mint nyaraló kastély, szálloda, kávéház, vendéglő stb., ahová légszsz vagy villamos művek bevezetve ninesenek, — világító és futó légszszszel ellátható. Tohát nemesak világításra hanem fűtési sőt műszaki czélokra is kiválóan alkalmazható. Már is nagy sikerrel használják lakások, irodák, vendéglők, szállodák stb. világítására; főző, vasaló, olvasztó vagy melegítő kályhák fűtésére; motorok hajtására és általában minden oly czélokra, melyekhez közönséges kőszengáz alkalmazható. A gép kezelését bárki 1—2 óra alatt elsajátíthatja, a fejlesztett légszsz teljesen ártalmatlan és nem robbanékony. Ezen gép által előállítva, a légszszvilágítás nem drágább mint a kőszenvilágítás. Ajánljuk az érdeklődőknek, hogy nézzék meg a technika ezen zseniális találmányát kérjenek árjegyzéket és prospektust, melyet ingyen és bérmentve küld Janisch János és Társa légszsz- és vízvezetékberendezési gyára, Budapest, VI. Csengeri-utca 74.

— **Páratlan esemény** a magyar zsurnalisztikában a Függetlenség című napilapnak a feltámasztása. Ezt a szókimondó, lelkes lapot eddigi tulajdonosa a Vörösmarty-nyomda részvénytársaság, melyet természetesen csak üzleti érdek vezérelt, be akarta szüntetni, mire a lap munkásai, a szerkesztőség, kiadóhivatali és nyomdászemélyzet, amelyet nem üzleti érdek, hanem ideális rajongás vezetett a Függetlenség zászlaja alá, közös akarattal elhatározta, hogy a lapot és az általa képviselt eszmét megmenti az enyészettől. Áldozatok árán magukhoz váltották a lapot és azt most a maguk kiadásában jelentetik meg, természetesen a régi programmal, a régi eszmékkel: független Magyarország, demokracia az egész vonalon és a munkáskérdés méltányos megoldása. Ezek a Függetlenség alapeszméi, a melyekért a lap munkásai sikra szálltak. Ezért vállalkoztak arra a nélkülözésekkel, fáradsággal és áldozatokkal teljes munkára. És ezeket az eszméket most annál lelkesebben szolgálhatják, mert hiszen lapjuk szabad munkások szabad tulajdona és nem a tőke üzleteszköze. A lap előfizetési ára: egész évre 12 frt, félévre 6 frt, negyedévre 3 frt. Előfizethetni a kiadóhivatalban (Budapest VIII., József körút 14) lehet.

kiesike csak nézett és mosolygott, de egy szót sem szólt. Már-már szinte kifogytam a szóból, mikor végre lángoló mondásaim, s a sűrűn kóstoltgatott pezsgő eredményeképp megszoríthatam a kezét, s ő elrebbegte a boldogító „igen“ szót.

Visszarepültünk a táncsterembe, s reggelig nem engedtem táncolni mással; reggel, dacára a gyilkos módon rám szegzett mesterlegény-szemeknek, hazakisértem őket, s még aznap délután meg is látogattam. Két hét múlva megkértem az apjától, megkaptam, s pár napra rá megtartottuk az eljegyzést. Az igazság érdekében be kell vallanom, hogy a jeggyűrűket hitelbe vettem!

Néhány napig olyan boldog voltam, mint nyári verőfényben a stígliez madár az ágon. De csak néhány napig. Ugyanis akkoriban kezdődtek azok a nagy munkás mozgalmak Magyarországon, s én veszttemre egy dörgedelmes cikket írtam lapunkba a szoczializmus ellen, amelyben neki,

Jánosnak hívták, s kalapos mester volt a Három bivaly utcában, ahol saját házában lakott. A kis Juliska egyetlen gyermeke volt, s javára legyen írva, hogy igen bájos, szemérmes barna leányzó volt. Végtelenül imádom a barna, kalapos leányokat. Rózsaszín karton ruhájában (az aljon három fodor oly bájjal, oly tűzzel lejtette a esárdást, — mást nem tudott táncolni a lelkem. — hogy mindenké megbámulta. És milyen szendén tudta lesütni a szeméit, s milyen szakgatottan sóhajtott, amint tánczközben domboru melleme hajtotta fűrtös barna fejcsékéjét! Majd megbolondultam érte! Tudósításomban őt tettem meg bálkirálynőnek!

Egy másfél óráig tartó, „három a tánc“ után sikerült vele észrevétlenül kisurrannom a táncsteremből, s vittem egyenest, mint kutya a tollseprűt, be a buffetbe. Pezsgőt hozattam, s megkezdtem az ostromot. Ugy vallottam a szerelmet, mintha csak könyvből olvastam volna. A

Sport.

A budapesti nyári löversenyek e hó 14-én veszik kezdetüket és tartatnak a következő napokon: 14, 15, 18, 20, 21, 23, 25, 27, 28 és 30-án. A Magyar Lovaregylet gondoskodott arról, hogy a nyári meentig érdekesség szempontjából mi kívánni valót se hagyjon fenn. Minden egyes napnak megvan a maga eseménye, de főszenczáczió az idén is a 60.000 koronás Szt.-Istvándij lesz. Egyébiránt e meetingen hetven futam kerül eldöntésre; ebből 60 sikverseny, 10 gátverseny; a dijak összege 374.500 korona és 3 tiszteletdíj. A főbb versenyek ezek: 14-én: Igazgatósági-díj, tdij és 8000 kor. 15-én: Nyári kancicap, 10000 kor. 18-án: Budai díj 6000 kor. 20-án: Szt.-Istvándij, 60000 kor. 21-én: Kétéves omnium, 6000 kor. 23-án: Budapesti díj, 10000 kor. 25-én: Kétévesek nagy handicapja, 8000 kor. 27-én: Elnöki díj, tdij és 8000 kor. 28-án: Királynédij, tdij és 50000 kor. 30-án: Álvándij, 6000 kor. A versenyek mindig délután 3 órakor kezdődnek.

Közgazdaság.

— **Somogy vármegye** területén a következő állatbetegségek vannak: Veszétség: Karád 1 udv., összesen 1 község 1 udvar. Takonykór és bőrféreg: Berzeneze 2 u., Böhönye 1 u., Csepely 4 u., Felső-Segesd 1 u., Iharosberény 1 u., Nagy-Atád 1 u., Teleki 1 u., összesen 7 község 11 udvar. Sertésorbáncz: Gázló 1 u., Hajmás 4 u., Mosdós 1 u., Nemes-Déd 4 u., Somogyvár 1 u., Szenna 4 u., Szt-Balázs 6 u., összesen 7 község 21 udvar. Sertésvész: Ádánd 2 u., Alsok 6 u., Bálványos 1 u., Belezna 2 puszta. Berzeneze 5 u., Böhönye 1 u., Csicsó 1 puszta, Csurgó 2 u., Fajsz 1 u., Falu-Hidvég 1 puszta, Gölle 9 u., Hárságy 1 u., Iharosberény 1 u., Inke 5 u., Kálmánca 2 u., Kapoly 6 u., Karád 1 u., Kazsok 1 udv. Kőröshegy 21 u., Lengyeltóti 6 u., Mernye 1 u., Mesztegnye 1 u., Nagy-Bajom 2 pta, Nagyberény 17 udv. Nemes-Déd 2 u., Osztopán 1 u., Örtilos 1 u., Pálfalu 1 udv. Potony 5 u., Puszta-Szemes 1 u., Ságvár 4 u., Som 3 u., Somogy 1 u., So-

rontottam föld-munkásnak, kézi-munkásnak, gyári munkásnak oly irgalmatlan módon, hogy nem maradt valamennyin egy garas ára becsület sem.

A cikk megjelenését követő napon após-jelöltem visszaküldötte a máig is kifizetetlen jeggyürümet, azzal a szóbeli üzenettel, hogy aki a munkás osztálynak olyan ellensége, mint én, azt ő vejének soha el nem fogadja. Hiába volt minden kérés, minden kapacitálás.

Soha életemben sem láttam még egy ilyen vasfejű kalapot.

Elhatároztam, hogy megszőktetem a mennyaszonyomat. Sikerült is Juliskától egy esti légyottot a kiskertben kicsikarnom, hanem mikor a legmelegebben beszéltem a szivére, három jól megtermett kalapos-legé y ütött, s oly jóízűen elpáholtak, hogy két hétig nyomtam utánna az ágyat.

Az első házasságom tehát még az esküvő előtt siralmas véget ért.

Omikron.

mogy-Csurgó 2 u., Somogyvár 1 u., Somogy-Szt-Miklós 1 udv. Surd 20 udvar, Szántód 1 udv., Szent-László 2 u Szigetvár 5 u., Szulimán 1 u., Teleki 13 udv., Torvaj 5 u. Tótygyugy 1 u., Várad 1 udv., Város-Hidvég 23 p., Tádor 1 u., Zamárdi 2 u., Zala 1 udvar., összesen 50 község.

Budapesti gabonatözsde. (Reich Jenő és Tsa heti jelentése.) Az időjárás e héten tartósan kedvező maradt, s a eséplési munkálatok akadálytalanul voltak eszközölhetők. A vidéki piacokon a kínálat valamivel javult, bár a tulajdonosok még mindig tartózkodást tanusítanak. A külföldi piacok üzletmenete továbbra is korlátolt és a hangulat esendes. Nálunk kenyérmagvak élénk érdeklődés és jó kereslet mellett emelkedtek voltak, míg a többi czikke csak nehezen tarthatták meg eddigi jegyzésüket. — Buza a hét elején jó keresletnek örvendett és 50 krral javult; a termelők azonban nem mutattak különös eladási hajlamot, s a készáruval magasabb árakat akarnak bevárni. Rozs esendes irányzatban maradt s a forgalom csak kis mennyiségre szorítkozott. Ár: 6.95—7.10 frt. Árpa gyonge alig változott. Szin és tisztaság szerint 5.50—5.95 frt. érhető el. Tengeri ára 10—15 krral javult.

CSARNOK.

Család és Iskola.

Irta és felolvasta: **Héjjas Dániel**, a nagy-Atád baresi járásköri tanítói gyűlésen Csokonyaiban máj. 24-én.

Folytatás.

Ezért szeretném, ha mindent elkövetnék, hogy eljőjön az a boldog idő, amikor a szülők és tanítók — mint nevelők — együtt működnek!

Talán feketének találják a képet, melyet rajzoltam, — megjegyzem, vannak alóla kevés kivételek; — de azért ne esüggedjünk! ne annyira a szülőkre mint az ártatlan gyermekek jövőjére nézzünk, — nevelgessünk amint lehet — majd csak válik ezekből oly ember, ki idővel — ha szülő lesz — segítségére jó nevelő társának a tanítónak.

Nekünk érintkezést kell keresni a szülőkkel s megértetni velök: hogy legalább jó példával menjenek gyermekeik előtt, hisz a példa a legjobb nevelési eszköz.

És ha ezt tesszük: ha nem csak a zsoldért — de a jövő nemzedék érdekében teszünk hiven, lelkiismeretünk nyugalma lesz a drága jutalom, mely többet ér: a pörrel beszédett fizetésnél.

Nevelni nevelünk mi; Je amig még a gyermek iskolába — mint nevelő helyre jár — már akkor is a családban sokszor ellen hatása van; hát a családon kívül? Hát vajjon a tanításban elérjük-e azt a célt, melyre törekednünk kell, — s jön-e itt is segítségünkre — valaki? ez a második kérdés.

A tanítás által okos, felvilágosodott emberekre van szüksége a: családnak, hazának — az emberiségnek.

Tanítunk! — ez szerintem könnyebb a nevelésnél, s megvallom sokszor tanultunk, sokat tanultunk, mert sokat kívánnak tőlünk s utalva vagyunk sokszor a tanultásra s ez könnyebb is. De a tanításnál kellene segítség, — hanem e téren is igen magunkra vagyunk utalva, de nem hagyatva; nem! sőt örüllőnk sokan vannak, kik örködnek, hogy a tanterv végre hajtva, megtanultatva legyen, de:

hogy a megtanultak feledésbe ne menjenek, kevés tétetik, vagy semmi.

Nézzük a családot. A család — persze én falusi családokra nézek — alig várja, hogy gyermekét iskolába adhassa, — de még aligabb várja, hogy onnéd kiadassók.

Szükség van a munkás kézre, — kivált az egy gyermek rendszer mellett. — Mihelyt dologba kerül a serdülő ifju: Isten hozzád komoly tanulmány! Isten hozzád tovább képzés! Az iskolába megunt könyv nem kell — másra nem kerül, — no mégis a kedves politikai lapocskára jut, melyből ékes dolgokat tanul — a mese — a rege az még megjárja, komoly olvasmány nem kell; de meg meg is unta szegény, eleget is tanult szegény — a szülők nagy része szerint — de hisz abból nem is él meg, de hisz nem is lesz belőle pap stb. — így szól sok szülő. — Hát van valami a dologban — a tanultatás nem kedvelteti a tudományok tovább képzését; az igeragozás a nyelvtani szabályok keveset conferálnak — a szántásvetés-, kaszálás- kapálás- s baromfitenyésztéshez a hangtan, chemia csak gyötres — a muszáj nem kedveltető! A szülő nem kívánja, a gyermek az ifju nem óhajtja a komoly tudományt, innét van: hogy mire az ismétlő iskola 3-ik évében jár, már azt tapasztaljuk, hogy sikerült a 6 éves tanulmányok nagy részét elfelejteni növendékeinknek, mintha csak ez lenne — a czél!

Hát az ismétlő után?! pipa, szivar, bor, koresma, kugli, kártya, stb. erről már nem is szólok! Talán ez nem is igaz? — megfájul a szívem ezek leírásától!

Csak azt mondom, maguk a családok nagy része nincsen segítségünkre! a tanultak tovább fejlesztésére; de jön az állam segítségül:

a.) Tankötelezettséggel. Törvényé lett a 6 illetve 9 évi iskola kötelezettség. Van tanuló, van kit tanítani. Ez előtt 40 évvel csak az járt — kit szülői akartak taníttatni. Szükség volt a törvényre, — esakhogy ha rá gondolok arra: ha a törvény végre nem hajtatik, hiába van, — ha végre hajtatik s a mulasztók büntetettnek és mivel a tanító közre működése is erre szükséges — ő írja ki a mulasztókat — van szitok, átok, s a növendék halván: nem lesz az én fiam pap stb. s a tanítót kisebbitő szokat — bizony nem esoda ha nem igen törli magát a bölesesség után — a tanító pedig elkedvetlenül. Ha ami Örizőink közül — jutna belőlök — p. o. az iskola látogatók jegyeznék s adnák ki a mulasztókat, — ez is tenne valamit a tanítóra nézve.

b.) Jön az állam a Tantervvel. Elfogadott törvény által szentesített tanterv kötelező a felekezeti iskolákra nézve is. Hát nem bírálok e tantervet, nekem csak kötelességem azt végre hajtani — mért máskép. . . .! de mégis azt tapasztalom. I-IV osztályban kevés — V-VI osztályban tömérdek a tárgy. Igaz ez osztálynál legtöbbet megbír az elme — de a VI oszt. már féllábbal kinn van, s fél szemmel ki kacsingat az iskolából; ez is gátló körülmény; van az alsóbb osztályokban tantárgy, mely a felsőbbbe való és viszont — erkölcsi oktatásról minél kevesebb, — vallás-hit esakhogy van, igaz, hogy jobb a hiányos mint a semmi tanterv; de hisz napi renden van a tanterv revizió! Majd máskép lesz! ha a tanítók is beszólhatnak a tanterv készítésbe!

Mindezek dacára roppant a haladás a multhoz képest, — ezt elismeri a cultus minister ur is, — s az utolsó kabátos hazafi is; sőt mintha a társadalom megis elégezné a tudományt. Nem halljuk: Taníts! előre a tudományokban! Nem! hanem ezt halljuk: Nevelj! a bölesességből sok, a hit, erkölcsből kevés, ami van. Ugy is van! Vádolják a tanítót, miért nem nevel? előbb elmondtam, mért nem? Ma már dicsérik fölnt alant a régi kegyeséget a régi vallásosságot, engedelmességet alázotosságot és régi erkölcsöket! Hát kérem 40 év alatt egyet nagyott fordult a világ!

Emlékszem az 50 éves évek végére mint fiatal tanító. Ekkor kezdődött a nemzeti szellem újra ébredésével — az iskolába is az új szellem bevitelével. Nyakra főre készültek a tantervek — csak úgy nőttek a földből is! át olvastam néhányat, — bennök az alap eszme: értelem fejlesztés! csak ez, csak ez! Szív és annak érzelmei, a vallás a hit tárgyai: minél kevesebb. Okos, böles emberekre van szükség! Jön az ujkor! 2 óra hit és erkölcstan elég, 24 óra a reáliakra a tudományra kell! Győzött az ujkori fölfogás: Csak tanulni, csak tanítani minél többet hinni minél kevesebbet, hisz nem kell bigottság! Hát meglett! Vannak is raffinizott eszes gazemberek, — kik a tulhajtott humanizmussal saturált törvényt kijátszák. Igen, azok a börtönök, ma, asiluinai menedék s nem büntetés helyei a gazoknak. Hallottam — onnét vissza tért rabot, ki dicsőítette a rabéletet, hol rendes koszt kevés munka, sőt könyvtár is van, — ott nem kell kaszálni kapálni. —

Én hiszem, hogy az emberiség beismeri, amit böles Salamon mondott: „A nagy bölesességben — nagy bolondság vagyon” — és, hogy hit, vallás nemes szív nélkül: „Átok a tudomány!” Jó tanterv! Ne csak az ész, de a szív is nyerje meg a maga részét!

Bocsánata kitérésért, és sietek az általam általestközölt 3-ik segítségéről szólani: c.) Fizetés rendezés. Nyugdíj! Sokáig időztem az előzőknél, bocsássanak meg, ezzel hamarosan s röviden végezek.

A nevelés — tanítás nagy munkája egy egész embert kíván; ésszel-szível-egész lélekkel kell neki feküdni e munkának, aki ezélt akar érne. És dacára a a fizetés rendezésnek, kérdem: lehet-e a tanító egészen az iskoláé?

Nézzük a tanító jelenét. Adatik-e biztos megélhetési mód a tanítónak, hogy ne keljen neki a mit együnk — igyunk s ruházkodjunk kérdéseivel foglalkozni: vagy ha meg él is — de ha kivált több gyermekkel van megáldva — a mi hazafi szempontból kívánatos — mi lesz ezek sorsa 3—4-vagy 500 frt mellett is?

Hiszen megélni falusi tanítónak meg lehet fizetéséből, ha convencióföldje terem — ha termését a jég el nem veri ha fizetését beadják és nem ocsot kaptott, egyszóval ha a sok: ha, ha, elmarad.

Hát gyermekei nevelésére mit — s miből áldozhat? avagy a tanítók fiaira nem áll, hogy: „Légy különb ember apádnál!” Hát a ruházat, mely nélkül a társadalom bezárja előtte az ajtót. — Hát az önművelődés — irodalom stb. nem kívánja meg, hogy áldozzon? s miből?

Tudjuk mennyiben állapított meg

a tanítói fizetés minimuma, a kié a legtöbb is, micsoda bér ez a munkáért a mit a család- egyház- haza és emberiség vár a tanítótól?

A nyugdíjügyet ismerjük; erről bővebben nem szülök, hisz maholnap én is rászorulok; — de mégis keserűséggel gondolok arra, 60 éves korban 40 éves szolgálatért úgy adni s annyit adni, — nem méltó egy nemzethez!

De én nem panaszkodom; de én nem lelkesítek senkit e pályára! Én meg futom pályámat így is. Én 40 évvel ezelőtt mint segéd tanító 12 havi szorgalmi időre — 12 azaz tizenkét pengő forintért szolgáltam — és házról házra hordtak 24 órára egyszer enni valót, mint a hollók Illés prófétának! s az én lakó szobám a tanterem egyik sarka volt! Most másként van! Bizony nagyot fordult a világ! de hitem szerint még nagyobbat kell fordulni, hogy a kenyérméltó elismerés jutalma mellett, — a kenyérméltó juttatásban is részesüljenek a nevelő-tanítók! Dülnek egymásután a régi mesterek, elő állnak: a diplomás tanítók az ujkor emberei, kikre kell, hogy idő derüljön! Adja az Isten Igy kell lenni! legyen is így!!

Engedjenek meg hosszadalmasságomért — pedig, de sokat nem irtam le — de hát miért biztak meg engem, ennek leírásával?!

Az én véleményem az:

A család és iskola; a szülők és tanítók nem működnek együtt, és a társadalom nem jó egész szívettel lélekkel a nevelés és tanítás nagy és nehéz munkájában a tanítónak!

Nagy hasznot tesz az: ki a fönt említettekkel együtt működésre össze hozza, — s a gátló körülményeket megszünteti.

A tanítót egészen az iskolának szolgálatába segíti.

Addig csak nevelgessünk! tanitgassunk, kinek amint adák az Istenek! mert, hiszek a költő jóvondelésének:

„Még jönni fog egy jobbkor, mely után Buzgó imádság epedez a tanítóknak ajakán“

Addig kedves pályatársaim, az ember tragediája irójával így szólok:

„Küzde küzdj! Bizva — bizzál!“

574 szám
1898. v. h.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szigetvári kir. járásbíró-ságnak 1898 V. ⁵⁶/₈ számú végzése következtében Dr. Kaufer Jenő pécsi lakos ügyvéd által képviselt **Hirschfeld S.** pécsi sörgyáros javára **Kis Geczi János** gy. melléki lakos ellen 358 frt 80 kr. s jár. erejéig 1898 évi márczius hó 29-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján felül foglalt és 352 frtra becsült Szobabeli butorok, 2 drb. ló, koci, jégszekrény és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szigetvári kir. járásbíró-ság 1898 V. ⁵⁶/₈ számú végzése folytán 358 frt 80 kr. tőkekövetelés, annak 1897 évi április hó 9 napjától járó 8 00 karmatai és eddig összesen 22 frt 98 krban bíróilag már megállapított költség erejéig alperes lakásán Gyöngyösmelléken leendő eszközölésére **1898 évi augusztus hó 24-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 LX. t. cz. 107 és 108. §§. értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Szigetvár, 1898. Julius hó 24-én.

Boncz Lajos
kir. bir. végrehajtó.

Kérje
a *The Continental*
Bodega Company
oiltághírű spanyol és portugál
borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb
üszér- és csemege kereskedé-
sekben, valamint poharanként
az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Szállások:
Budapest
N. K. Összth-Lajos és Ujvilág utca
sarkán a Gentry-Casinoval szemben.